

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Antonii Sanderi Presbyteri, S. Th. Licentiati Hagiologivm
Flandriae Sive De Sanctis eius Prouinciaae Liber vnus**

Sanderus, Antoine

Antverpiae, 1625

Gervlphvs Martyr In Truchinio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10172

G V A L T E R V S

Episcopus Pictaunorum Brugenſis.

22. Jan. **N**atus est Brugis in Flandria, & ex Doctore Theologo ac Ministro Prouinciæ Turonenſis Franciscana, creatus est Pictaunorum Episcopus, vel inuitus. Multis claret miraculis, præcipuè à quartana liberans; vt sanctus Antoninus parte 3. Tit. 4. cap. 9. loquitur. De eodem agit Meyerus in Flandriæ Annalibus lib. 11. ad annum 1293. & nos in libro de Brugenſibus eruditionis famâ claris.

G E R V L P H V S M A R T Y R

In Trunchinio.

21. Sept. **M**erendræ secundo lapide à Gandauo natus, illam ipsam sui iuris villam Trunciniensi monasterio dedit, in quo & sepeliri voluit, cum ab immani parricida letale vulnus accepisset. Vixit temporibus Eliſei Nouiomensis ac Tornacensis Episcopi, qui in Ecclesia Blandiniensi eum in fide instruxit ac confirmauit, circa annum Domini 760. Vitam hic eius è msc. Trunchiniensi codice damus.

Passio S. Gerulphi Martyris.

Creator rerum Deus omnia sapienter condens, diuersis cœlum depinxit syderibus claritate differentibus, atque terram variis Sanctorum decorauit claris luminaribus. Et quidem vt stellæ in cœlo solis lumine illuminantur,

minantur, ita Sancti in terra à Christo vero sole illustrantur diffundentes passim per orbem miraculorum suorum claritatem. Ex quorum numero sanctum martyrem Gerulphum diuino lumine fulgidum, ac virtutum signis coruscum, cum aliis innumerabilibus Dei electis gaudens amplectitur Francia iuxta maris Oceani quiescentem littora prospicua in populis ostendentem fanitatum mirabilia. Cuiusque beata Origo noscitur in pago extitisse Menxisco.

Fuit ergo sanctus Gerulphus iuxta sæculi dignitatem parentibus inclitis oriundus, quam nobilitatem dum nostro vsu vixit in sæculo castis conseruauit & decorauit moribus. Non ignotis autem parentibus hic editus est infans, quia eius genitor Leatuoldus nomine, genitrix verò Rathuara dicta est. Foelices utiq; ambo quibus concessum est diuinitus talem tantamq; generare prolem in hoc mundo, habitatio verò illorum in præfato extitit pago in Iuris sui villa nomine Merendra, vbi est natus eorum beatus infans: iam tunc dilectus Deo Gerulphus, ibique sacri baptismatis fonte renatus & honorificè alitus est.

Tantus ergo eum ætate puerili Dei amor accendit, vt domi sedens vel foris ambulans, nihil aliud videbatur meditari quam id quomodo placere valeret Creatori & Redemptori. Sacerdotes etiam ac Dei ministros toto cordis desiderio diligens, Monasteria & Ecclesias Sanctorum circuibat, & erga diuinum cultum corpore & animo semper intentus erat, qui cum talibus & aliis Deo dignis polleteret actibus, atque sacro Chrismate ab Episcopo mundum esset, delibutus venit quâdam die ad Monasterium quod vocatur Blandinium in Gandauo, à sancto vt fertur constructum Amando: vbi Nouiomensis Ecclesiæ Episcopus Helifæus tunc temporis venerat, acturus ibi

K

quæ

quæ Dei erant obsequia. Cumque ibidem ut ceteri ab eodem Episcopo sacri Chrismatis vntione fuisset insignitus gaudens cæpit cum suo patrino regredi ad genitoris domum.

Cum autem appropinquarent venerabili Monasterio quod dicitur Truncinias, iuxta Lympham legiam, isdem bonæ indolis puer supplici precatu rogauit patrinum suum quo orationis causa declinarent in sanctæ Dei genitricis Mariæ oratorium, & post, cibo refocillati ac potu ceptum carperent iter. Audierat enim euangelium sic adhortans. Quærite primùm regnum Dei & iustitiam eius, & omnia bona ministrabuntur vobis. Quo audito eius patrinus, non tantum charitate quantum corporis coactus egit necessitate. Surgentes autem à refectioe equis ascensis, concito gradu pergebant vnde venerant. Pergentes igitur pariter duo, completum est quod legitur in Psalmo: Cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris. Diaboli enim illectus suggestionem: ac lætifero veneno inuidiæ mentem debriatus, eius quasi non patrinus iam sed nequissimus larista, pessimusque homicida benigno ait filiolo: Scito filiolo pro certo, quia interibis mox meo gladio. Vox ista non fuit hominis, verum diaboli intus loquentis. Qui verò in serpente locutus est prothoplasto, ille ipse per istum miserum & miserabilem locutus probatur filiolo. Quid ergo simplex humilisque dixit filiolo patrino: Sine sine inquit pater bone, ut ne tam nefariam rem perpetres in me. Me quidem leuiter velles interimere, at grauius peccabis coram communi Patre nostro. Parce parce autem mihi, & consule tibi. Si enim quod facis egeris, mihi quidem ut credo indigno Christus misericorditer coronam patientiæ reddet in cælis, tibi verò gehennam supplicij in æternum permanen-

tis.

tis. Hæc prorsus innocentis pueri monita salutis flocci-
 penden, ille crudelis patrinus, qui parturierat iniusti-
 tiam, & conceperat dolorem, & pepererat in corde ini-
 quitatem; in se abstracto percutiens trucidauit eum, pro-
 ciditque statim in terram de caballo, non tamen citò
 mortuus, sed victurus in hoc sæculo tempore exiguo, vt
 authorem mortis suæ detegeret, quia diuina clementia
 nolebat aliquem suspectum eius cede falso crimine incul-
 pari. Quo ergo iacente, in solo, semiuiuo, equus eius sine
 humano sessore rediit domum in qua solitus erat stare.
 Cumque iam supradicti mater pia adolescentis, vidisset
 equum cruentatum sanguine, intellexit quoque diuino
 instinctu illico filium ab eius patrino interfectum. Con-
 tinuò fit ingens luctus patre & matre filium lamentanti-
 bus gemens perstrepat omnis familia magnisque dolen-
 tium clamor surgit ad aethera. Tandem aliquando com-
 presso paululum plangentium tumultu pater cum familia
 virile carpit iter quærendi filium. Cumque præ noctis
 obscuritate nequirent peruenire quo corpusculum semi-
 necis iacebat adolescentis, ductu tandem equi quem is-
 dem equitauerat iuuenis, peruenerunt illo vbi eum penè
 iam mortuum reppererunt. In huius ergo scelerosi homi-
 cidæ factò primi fratricidæ Cain inuidiam aduerto, sicut
 enim Cain & Abel fratres dicuntur carnaliter, sic & isti
 fratres spiritualiter. Sicut etiam iustus Abel nihil mali
 vel verbi vel operis legitur egisse Cain fratri; ita nec san-
 ctus Gerulphus hic nil lesit suo spirituali patri. Cain ita-
 que inuidia peremptus est Abel; & huius inuidiosa mali-
 tia occidit Gerulphum innocentem. Inuidia enim diabo-
 li mors introiuit in orbem terrarum, quæ & de paradisi
 foelicitate eiecit prothoplastum, & Cain cum isto ho-
 micida extorris est coelesti beatitudine. Enimvero istius

carnificis iniquitas peior fore perspicitur, quia eius poenitentia non auditur, Cain verò poenitudo in Geneseos legitur libro. At istis omissis persequar cætera.

Narrauit siquidem prout valuit sanctus martyr Gerulphus patri suo se à patrino neci traditum : simulque postulans vt corpusculum suum Truncinias Monasterium humandum ferri iuberet, ac pro suæ animæ redemptione allodium iuris sui sanctæ Mariæ altario traderet, atque caballum suum clericis ibidem Deo seruientibus daret. Cumque hæc verba moriens ederet munitus corpore Christi & sanguine relicta poena lachrymarum valle animam sanctam in manibus Angelorum efflauit, oransq; ascendit in æthera conuinctus sanctorum numerositate Martyrum, cum quibus fruitur celestium claritate virtutum, exultans & laudans Regem Angelorum, qui ei dignatus est concedere eorum gloriosam societatem. Discessit autem gloriosus Domini testis vndecimo Kalend. Octob.

Genitor itaque præfati martyris Gerulphi, ob cupiditatem vana labentis sæculi retinuit prædium, quod iusserat tradere sanctæ Mariæ, & filij sui venerandum corpusculum ad suum deuehi fecit domicilium, ibique in S. Radegundis basilica sepeliuit, vbi etiam Dei omnipotentis operante clementia, multi diuersa receperunt sanitarum remedia, qui cum fide integra & mente sincera eius expetierunt beneficia. Cæci lumen receperunt, surdi auditum, & muti loquelæ officium, claudi dæmoniacy quoque, optatam receperunt liberationem, & quicumque grauati variis infirmitatum incommodis, ibi oratum conuenientes recesserunt ablati doloribus incolumes. Candelæ namque persæpè sine materiali igne ibidem sunt illuminatæ, per quam causam vera lux Christus
osten.

ostendebat quod eum in lucidis mansionibus retineat repositum, & quod venerari palam oporteret à populo quem illuminatione cereorū clarificaret verus sol iustitię Christus. Ante igitur quam à præfule Pangario qui septimus ab Helisæo Episcopus exstitit, hæc mirabilia fuissent audita, inuidia cæcati diabolica, tres clerici ex sancti Confessoris Bauonis monasterio, & furore, debriati nimio euntes illo mansoleum corporis sanctissimi Martyris Christi, quod diuina & ineffabilis pietas ex defossa humo in sublime leuauerat, multo profundius quam antea fuerat terræ studuerunt reponere. O nefanda quid agis inuidia? Omne quod diligit Creator, præcipitare interis in ima: in motu ipsa laberis, & numquam ascendens quæ cunctis suades cadere. Tu enim nostris in paradyso parentibus prodicionis foueam parasti, tu & istis clericis suasisti abscondere thesaurum, quem patefacere volebant prouidentia Creatoris vniuersorum. Partnerunt quidem tuæ nequam suggestioni, parauerunt autem sibi confusionem perpetui opprobrij. Talis est ergo tua maligna promissio, quæ homines tibi parentes in lacum pertrahit infernalem, & in præsentem tribuit dolorem & verecundiam, sicut his infelicibus quorum nunc mentionem facio

Hoc vero tam innane flagitium non permisit rex supremus Iesus Christus manere inultum, nam vnus eorū oculum dexterum amisit quia noluit iustum videre gloriosum. Alius autem de equo ruens, coxa fracta ad domum cum magno dolore relatus est suam, quam inuidebat cum alijs Sanctum inuisere locum. Tertius eorum astantibus alijs & cernentibus omnia interiora corporis sui, in opprobrium suum emittens verecundus abcessit, quia sancti viri corpus cunctis aromatibus redo-

lens suauis, velut exterorum infelicitum hominum, est
 maui corpora putentia. Hoc omnino intuitu impuden-
 tes vti reor egerunt, ne sui senioris sancti scilicet Bauonis
 locus & honor decresceret ac sancti Gerulphi Martyris,
 cui vt amentes inuidebant gloria, crescendo indies auge-
 retur. Stulti etenim & tardi corde ad credendum non
 intelligebant quod ipsi duo vt omnes sancti nec inuidi
 nec discordes sint, cum Deo sint pro meritis iustis, qui
 est vera pax, & fecit vtramque vnum in charitate, copu-
 lati: qui viuunt cum eo in vnitae dilectionis sine fine
 eius potentes inestimabili claritate in coelis. Post
 multum itaque tempus, cum Dominus omnipotens
 qui de coelo respicit super filios hominum, vidit etiam
 benigne intuitu charissimum sibi Martyrem Gerulphum
 latenter in sepulchro iacere, & misericorditer volens
 tandem aliquando mortalibus pandere quanti apud se
 foret meriti huiusmodi indicij, patefecit. Diuina siqui-
 dem promulgata clementia praefatus Christi Martyr Ge-
 rulphus, eiusdem loci, in visu noctis, Presbytero Lam-
 berto apparuit multis vicibus, admonens vt eum ab illo
 leuaret loco in quo corpus eius humatum inhoneste fue-
 rat a prauis hominibus suadente humano generis ini-
 mico, ac deferret ad iam dictum Truncinas monaste-
 rium, quo viuis se rogauit deferri ac sepeliri. Qui iussa
 vilipendens, diu multumque obedire distulit. Iterum
 autem iterumque admonitus a Sancto iamque non au-
 dens differre quin nuntiaret, suggestit humiliter didas-
 culo suo, nomine Gonthero Sacerdoti, qualiter ei Sanctus
 dignatus sit apparere quidue preceperat agere de suo di-
 gnissimo corpore, & quod non semel aut bis verum mul-
 toties apparuerit paruitati suae. Gontherus vero Dei
 Sacerdos, gauisus oppido, super tali mirabili narratio-
 ne

ne gratiarum actiones retulit ex toto animo omnipotenti Domino. Et indicto suis parochianis ieiunio triduo monuit omnes vt misericordiam precarentur Creatoris omnium quo precepta sui Martyris valeret dignè ac rectè peragere.

Cum consilio igitur & benedictione sui Episcopi venerabilis Gerardi venit assumptis secum quam plurimis sacerdotibus & clericis turbaque promiscui sexus haud modica ad basilicam sanctæ Radegundis, quo vt dixi humanatum fuerat sanctum corpus contra suam pro certo voluntatem, & inde pretiosum leuantes thesaurum, cum magna ceu dignum erat reuerentia, psallentes Dominumque laudantes ad Monasterium detulerunt Truncinias, & in sanctæ Dei Genitricis Mariæ basilica venerabiliter condiderunt, cum ingenti triumpho gratias agentes & benedicentes Domino, qui ei dignatus est largiri talem tantumque Patronum. Sanctus etenim Gerulphus hunc viuens dilexit locum, ideoque patrem moriens flagitarat illo se deferri, cui sua cupiditas nocuit ne imple-ret votum rogantis benigni filij. Vt reor autem nequaquam existit dignus, istud sanctum agere opus quod alio digniori seruabatur agendum. Pater ergo nimia cupiditate retinendi prædij distulit omnino opere implere quod rogatus est a pia prole: Presbyter verò gratanter perfecit, quod hortatus est a confratre. Pater utique vterque nequam carnalis scilicet & spiritualis: quia vnus eorum interemit, alter sepulturam tulit, quam inspirante Salvatore concupiuit. In eundem itaque locum vbi primum beatum quiescebat corpus, veniens quidam contractus membris omnibus præcipuoque pedibus, cum pro sanitate diu oraret omnipotentis misericordiam, & sancti eius Gerulphi omni cordis instantia precaretur antido-

antidotum; diuina ei subuenit pietas & reddita est quam quæsiuit hospitas orante sancto Martyre. Sanctorum nempe Petri & Ioannis Apostolorum opus mirabile intueor in huius claudi recuperatione, qui ad Hierosolymitani ianuam templi multis diebus iacentem curauerunt & erexerunt claudum nonnullis intuentibus. Distantiam autem quandam in his duobus animaduerto contractis, quia ille vt Iudæus corporalem victus quærebat substantiam, iste ceu Christianus atque corporalem sed & membrorum rogabat restitutionem. Ille quippe pro ventris gulositate aduenientes inquietabat, iste non in sepulchro iacentem, sed cum Christo regnantem cum lachrymis exorabat. Adhuc etiam in his duobus aliquid altius intueri libet. Iudæi enim claudicatione suæ gentis populum prædicabat in Domini lege non rectè gradientem, neque firmo gressu eum sequi cupientem qui dixit: Ego sum via; qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Christiani verò contractio & claudicatio populū baptisate Christi renatum significatione, qui adhæsis sensibus corporis & animæ sæculi huius cupiditatibus voluit mentis auditu percipere: Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini. Claudique quoque sunt, qui Ecclesias Dei non frequentant, infirmos & in carcere positos non visitant, aliaque opera non rectis sed fictis gressibus agere segniter videntur. Iamque redeam ceptum profèqui opus.

Alio siquidem tempore quidam dæmoniacus ad præfati Gerulphi martyris memoriam, nomine Otfridus adueniens, Deo opitulante ac sancto Martyre interueniente maligno eiecto dæmone reuersus est domum de sua gaudens integra sanitate. Cùm ergo nobis diceretur dæmonium princeps, de quo ait Dominus: Venit

nit princeps huius mundi, & in me nihil suum inuenit, totisque nisibus corporis & animæ quæramus prius sanctissimi martyris Christi, & tunc cæterorum omnium Sanctorum propitia adminicula. Imitemur patientiæ eorum exempla, humilitatis charitatisque documenta, & sic cum Domini nostri Iesu Christi & sanctæ Mariæ auxilio valebimus ad eorum peruenire consortium. Hostis namque humani generis assiduâ rebellione contra filios Adæ pugnat. Maximeque in eos seuit quos aliquid boni agere cernit. Reuocare enim nititur omnes Christianos à Sanctorum patria & vitæ paradiso, ex qua nostros expulit parentes inuidiæ causa, Viriliter ergo agonizemus in huius vitæ stadio vt coronam incorruptam mereamur recipere à Domino. Quæramus totâ mentis intentione sancti martyris Gerulphi auxilium, & ipse nobis concedet suæ pietatis solamen quo resistere poterimus aduersarij suggestioni. His ita se habentibus quæ supersunt cum Dei ope prosequamur.

Alia itidem tempestate Presbyter quidã nomine Dietfridus magnâ vi febrium estuans in iam fati martyris Gerulphi confisus sanctitate venit ad memoriã cum magna cordis humilitate, orans lachrymosis precibus quo subueniret suâ misericordiã infirmitati suæ, tribueretq; medelã sanitatis quæsita quique aliis succurrebat se miserum dignaretur curare. Oranti autem visum est, vt de Sancti sepulchri puluere potionem factam hauriret credens sibi profuturam. Puluerem verò cum aqua miscens & hauriens febre ex integro amota sospes lætusque rediit domum. Multa quidem & alia signa quotidie fiunt ad Beati huius tumbam latenter, quæ humanæ rusticitati displicent, quia sunt homines velut irrationabilia animalia bruti cerent eum intellectu quem sub viri nomine quæ-

L

rebit

rebit Saluator à muliere Samaritana dicens : Voca virum tuum & veni, id est, adhibe intellectum tuum per quem intelligere valeas quæ tibi dico, solo namque intellectu discernimur à pecoribus brutis quæ minime queunt discernere quid sit bonum malumue. Sancti enim vt efficacius credantur, mira foris operantur. Stulti plane & fatui quidquid boni agere cernunt iustos, malunt nequiter corridere quàm humiliter laudare. Pharisaorum vtique imitantur male sanam doctrinam, qui Saluatoris iustissimam reuertes prudentiam garrulis reprehendebant interpretationibus suorum præceptorum decepti erroribus. Sancti verò & iusti nihil absque Dei ope faciunt, quia Christus sic ait discipulis suis : Sine me nihil potestis facere. Ergo si sine Deo nihil agunt electi, qui eorum mirabiles actus subsannant, Dominum profecto impudenter nimis inhonorant. Honoris itaque officia omnibus iuxta nostram possibilitatem Sanctis impendamus vt eorum assiduis interuentionibus æternum Regem propitium habere valeamus.

Ecce Patronum habentes venerabilem fratres charissimi diuum & sanctum Gerulphum martyrem dignis obsequiis & laudibus prosequamur, ne ambigemus de eius sanctitate, non claudicemus in eius seruitute, quàm vt experti sumus plurimi ab eo sanati sunt. Martyr est inclitus, & cum Angelis triumphat in cœlestibus. Cum Psalmista quoq; fari ex isto valemus, nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

Contuendum etiam quod hic beatus Martyr sicut voluit & iussit translatus est ad Monasterium Truncinias oct. Idus Octob. die à multitudine honorabilium hominum laudantium ac benedictium Dominum in excelsis omni-

fis omnipotentem, cuius ineffabilis clementia concedere dignata est eis occultum & desiderabilem thesaurum sanctissimum Gerulphum martyrem insignem, quem in cœlesti regno amplectitur, glorificat Christus cum Patre Spirituque sancto, sancta Trinitas Deus, cui sit honor, virtus & potestas per immortalia sæculorum sæcula. Amen.

Incipit Aduentus S. Gerulphi.

Scripturi aduentum beati & gloriosi martyris Gerulphi ea quæ de passione eius egregiè digesta sunt præterimus, reliquia vero partim experta sed nedum publicata subteximus, atque in audientium fidelium sana relatione conferimus. In illo passionis suæ libello quæ illius erant temporis eloquitur passio. Hic aduentus eius a quæ voluet quæ huic congruunt festo. Ibi miraculorum series, & luctus exitus exequiarum: hic resonat in laudem Dei vox exultationis & salutis in tabernaculis iustorum. Ibi palme Dominicæ putationis victurus in gloria succiditur, hic Cedrus Lybani flore perhenni rutilans in domo Dei plantatur, Ibi Martyr noster & dulcis Dei amicus thesaurum bonæ conscientiæ quem gestabat in vase fictili in illo admirabili Martyrum calatho collocat; Hic ossa viuifica donec corruptinum hoc vestietur incorruptione & mortale hoc induet, immortalitatem virgini virginum commendat.

Sanè quidem in oratorio perpetuæ Mariæ Virginis aptantur suo loco reliquiæ pudici Martyris quia virginitati semper proxima est pudicitia, nec virginis lilio disconuenit Martyris rosa. Ipsa sanè Dei genitrix, ipsa etiam perpetua virgo, hunc pretiosum sui filij militem gaudet componi in ornamentum suæ Ecclesiæ, qui & ipsam emulatus

est virginitate & Dominum Iesum passione. Nam quod sane credendum est, in epitalamio virginum exultat cum virginibus, & in calatho Martyrum tripudiat cum Martyribus. De habitantibus Cedar, & de luto huius miseræ translatus est ad gloriam Angelorum, factus est ibi filio hominis dulce reclinatorium, nobisque eius memoriam continuantibus fiduciale propitiatorium. Hic in laudem & honorem ipsius omnes pectoris nostri cordas extendimus, ibi post incerta huius vitæ studia ex suffragio huius Martyris gaudium & lætitiâ expectamus. Tunc ipse nobis erit apud suū Iudicē intercessio & fiducia: & quod minus nobis suppetit ad excusationē commissi nostri ex eius nobis redundabit virtute & gloriâ. Nunc autē superest illud euoluere, quomodo sit in ea qua sepultus erat Ecclesia extumulatus, quomodo Truncinium translatus, quomodo inquam in Basilica S. Mariæ Virginis digna cum reuerentia exaltatus. Itaq; rei ordinem euoluemus.

Eâ igitur tempestate quâ breui sub tumulto latebat iste gloriosus Athleta Dei necesse erat ad salutem multorum hunc extumulari, quatenus in domo Dei suarū virtutum adornamenta latius spargeret; & lumen Christianæ fidei copiosius accēderet. Nam de sepulchro eius plurimi fluxerunt curationum riui, & quantæ fuerit sanctitatis ex miraculis erit facillimum videri. Surdi & cæci, claudi quoq; & id genus male egrotantium certa ibidem meruerunt antidota, nec quisquam sui voti frustrabatur effectu, nisi quem imbecilla fides indignum fecit tanti Martyris gratia. Ipsa est euidentis iuratio corporum; spem plurimis adauxit de salute animarū, quia sanè credendum est, eum veniam potuisse impetrare saluandis animabus, cuius virtus ubiq; clarebat, in curandis corporibus. Vnde vsq; in hodiernū diē in villa, quam Merendrā nuncupāt,

tum.

tumulus eiusdē Martyris non auro, non argento, non in-
quā pretiosis gemmis insignitur, aut lapidibus expolitis,
sed infirmorū baculis atq; repentium scabellis. Hæc sunt
pretiosa militis Christi insignia. Hæc eius sunt plena vir-
tutibus æraria, quæ neque fur effodere, nec corrumpere
poterit tinea. Itaq; in prædicta villa, in Ecclesia B. Rade-
gundis virginis cum aliquandiu pausarēt in Christo ossa
eiusdē Martyris, quidam Presbyter nomine Gontherus,
vir suo tempore bonæ conuersationis, & in vinea Dñi sa-
baoth assiduus, eandē Ecclesiā boni pastoris informabat
& studio, & ne in fugam vt mercenarius aliquando labe-
retur, obfirmato pectore se opposuit insidiantī lupo. Sed
cū iam in area Domini fatigaretur, & sub pondere diei
& æstus manus eius grauarentur, incidit ei cogitatio à la-
bore quem ferre ipse non poterat, velle respirare, & aliū,
qui vberius in populo Dei fructificaret in eadem Eccle-
sia substituere. Durum erat sub pondere laboris quo quo-
tidie incuruabatur persistere, sed multo durius deposito
Ecclesiæ officio, ouile dominicum negligere, vnum suasit
necessitas, alterum vetuit charitas. Cumq; in vno eodē-
que pectore hinc necessitas illinc charitas conflictū mo-
ueret, ipseq; Gontherus incertus esset quid potissimum,
ageret tandem quendam Presbyterum nomine Lamber-
tum, tam sibi quam Ecclesiæ satis idoneum in eadem Ec-
clesia fecit sibi esse vicariū. Tum idem Lambertus Eccle-
siæ populiq; sollicitus seipsum primitus quasi in speculo
cepit circumspicere suorū actuum deformitatē pura con-
scientia reprehēdere nihil in iis quod nō corrigeret negli-
gere. Postremo seipsum in exēplar sanctæ conuersationis
proponere. Deinde gregē sibi cōmissum piā sollicitudine
circūire, singulorū opera explorare bonos ad meliora, ma-
los ad veniā atq; correctionē sancta admonitione incitare.

Cumque huiusmodi studio quotidie floreret, nec vel puncto temporis sibi ipsi parceret tandem eo in soporem soluto astitit quiescenti ei beatus Dei martyr Gerulphus totus conspicuus & qui homo putari non posset, sed Angelus. Quem ille amica visione est diu intuitus, & nescio quid extra humanam habitudinem in eo admiratus, in extasi totus rapitur, & vix in eo remanet spiritus. Intuetur tamen in reuerberata oculorum acie hominem angelicum eiusque captus pulchritudine sui; oblitus, nihil cogitare poterat praeter ipsum. Cumque eius claritate exalturari non potest & imperfectum suum desleret in hoc perfecto milite Christi tandem spiritum recollegit; dulciaque cum eo miscens colloquia sic effari cepit: Tu quis es mi Domine? quod tu tantus ad tam humilem venisti, sanctus ad peccatorem, Angelus ad hominem. Tu iam in angelicam translatus naturam nihil habes hominis; ego in hac valle lachrymarum sarcina corporis pergrauatus modicum quid differo a bestiis; quis tu, aut vnde vel cur venis, tuum est mihi subintimare, meum vero erit tui memoriam in omni circa regionem facundo ore magnificare. Tum Beatus ille Dei Martyr, ut erat mitissimi peccatoris blandum praetendens sui vultus habitum, Lamberto dulciter arridet, deinde ne concepto timore turbetur ipsum intrepidum esse iubet. Causam postmodum suae praesentiae nomenque suum indicat; ipsumque ad transferendas sui corporis Reliquias hortatur & obsecrat. Imperat se Truncinium esse ad Basilicam beatae Mariae Virginis, utpote ad oratorium quod Dominus Iesus praordinavit in honorem & gloriam suae piissimae Matris, & requiem & laudem dulcissimi sui Martyris. Recedente visione Lambertus lecto excutitur, secum visa recolligit, stupet in singulis, miratur ad omnia
certae

certæ rei fidem adhibet, occultare tamen hæc omnia disponit.

Postera verum nocte beatus Gerulphus in ea qua prius forma dormienti affuit, eumque de priori negotio vt ante commonuit. At ille humana formidans indicia, infirmæque hominum credulitati confidens cepit visionem tegere quam publicare debuerat, atque inter spem & metum quid ageret dubius secum mente pugnabat, cum interim tertia itidem nocte B. Gerulphus solito seuerior, & quasdam vultu minas protendens suo Lamberto se oratum exhibens, minis carpit, arguit negligentia, ipsumque ad sui corporis eleuationem cogere potius cepit quam petere. Nec mora, Presbyter euigilat, trinæque visioni congratulans de reliquo titubat. Noctes perinde atque dies continuat orationibus instat vigiliis ieiunio se cruciat, & quo potissimum hæc res tractetur à Domino consilium lachrymis flagitat.

Dum sic assiduis suspiriis sollicitat viuentem in sæcula, adest de repente familiaris suus noster Martyr, Dei amicus sanctissimus Gerulphus, eumque pacato vultu, lætisque oculis intuitus, bene, inquit, bene cepisti mi frater Lamberte, sed iam ceptum de mea eleuatione negotium ad vsque finem honestum persequere. De suffragio Dei noli hæsitare, neque superstitosam vulgi loquacitatem necesse est metuere, quia consilium Dei prope-dire non poterunt filij diffidentia. Aderit tibi & verè aderit ille qui non fallitur filius virginis plenamque adhibebit operam vt de sub luto egeratur corpus sui Martyris. Sunt etiam super hac re eorum iucunda consilia, quorum pura deuotione Deus sua de me exsequetur opera. Tali demum admonitione Lambertus animatus, cum recessisset visio omni timore perturbato Gontherum

therum

therum suum cuius vicem agebat, nihil cunctatus aggreditur, trahit seorsum, ducit in secretorium ei que visionem de hoc Christi Martyre, prout quater acta est Deo teste eloquitur.

Gontherus hac nouitate attonitus intrat secretum mentis suæ cubiculum, oratq; super hæc Dei magnalia Patrem suum coelestem fusisque in laudem Dei precum singulis postquam orationem terminat, disponit circumfluam cleri plebi que consulere multitudinem, quorum prudenti ediscat consilio quid potissimum sit agendum de hoc abscondito Dei thesauro. Capta deinde temporis oportunitate, & collecta quasi ad circi spectaculum totâ penitus regione, ipse Gontherus medium itemque altiore locum occupat cunctis stupentibus. Primò indicit silentium, deinde de Martyre suo abunde disputat. Inducit sanè Martyris passionem, enodat diuersa curationum genera, & quæ ab introeunte æuo vsque ad capitis truncationem Sanctus Dei egerat, ea omnia multitudini collecta recitat. Deinde processurus ad certissimas de Martyre Dei visiones, prædictum Lambertum sani testimonij virum, & qui omnem rei ordinem visu teste cognouerat; in publico ad testimonium suæ narrationis collocat, & quia in ore duorum vel trium omne stabit verbum: Gontherus B. Martyris visionem quater actam enarrat sub testimonio Lamberti, ipseque Lambertus eam corroborat certâ autoritate fidei suæ. Protinus vt id moris est, soluti silentio omnis illa multitudo in voces tumultuat sonituque plebeo in laudem Dei æther concrepat. Videres quosdam altius gemere, alios in iubilum sanctæ exultationis se attollere, plures autem contuso pugnibus pectore, & poplite in terram flexo, nescio quas Deo dulces Odas pulueri immurmurare. Ita prætermisso modicum spatium Gontherus narrandi ordinem
reite-

reiterat, & velut camino oleum adiicias, anhelantem ad Deum populum exhortatione mirabili inflammat. Monet omnes ad eleuationem Martyris vnanimis fore seque ipsum non defuturum nec pigrum spondet pura mentis deuotione.

Testatur præter assensum omnium se nihil velle præsumere, sibiq; vtilissimum videri omnes in vnam eandemq; sententiam conuenire, pariq; consilio, sanum negotium esse incipiendum atque remotis omnibus constanti animo Martyrem Dei extumulandum. Postremo nulli licitum est ad has Reliquias, nisi castigato corpore peraccedere, ideoq; omnibus sanum aliquos ante dies ieiunio continuare. Itaque triduanum multitudini indicit ieiunium terminatoq; sermone soluit conuentum.

Eo tempore Carolus Rex Francorum annum regni sui agebat septendecimum, Balduinus cognomento Caluus trigessimū sextū ac regnauerat annis in Comitatu Flandriarum; Eirardus quoque Nouiomis sub Christo auctore rexit Pontificium. Huius Eirardi erat studium de incremento Ecclesiæ sollicitari, Dominiq; vestigia in mandatis eius totā animi deliberatione velle imitari. Remouebat de Ecclesia illas de cantico vulpeculas, quæ demoliebantur vineas Domini, sciens conuentionem Christo non esse cum Belial; nec partem fidei cum infidei.

Gaudebat sanè Ecclesias insignari Reliquiis Sanctorum, quæ aduersus hæreticas prauitates sane fidei sunt in testimonium, quia ex miraculis Sanctorum solidatur fides Christianorum. Huic verò religioso suggestum est de eleuatione B. Gerulphi martyris, atque ad hoc officium eum esse vnanimem postulabat deuotio cleri & plebis. Assensit pater ille supplicantibus, clerumq; inuitabat secum cum personis laicalibus. Conuenerunt pari cum festinatione,

M

nec

nec dissimili voto plurimi magis autem ob reuerentiam Martyris nostri quàm ob imperium sui Episcopi. His ita in viam ordinatis, Episcopus iter arripiens longa viarum per dispendia ad vsque prædictam Merendram peruenit, collectumque sibi in obuiam vulgus ad effodendum Dei Martyrem commouit. Cereæ interim deducuntur vigineis manibus luminaria: spargunt præcul odorem imposita igni timiamata, aptantur munda ossibus sacris receptacula. Data tandem licentia Episcopi, viri focinæque ad sepulchrum certatim proruunt terramque alij ferramentorum vtensilibus, alij manum vnguibus egerunt queruntque sub puluere, qui fulgebat in aethere. Cepit iam illud mundissimum frumenti granum videri quod effossum exuberabat miraculo multiplici. Remota vulgi sollicitudine, Episcopus viuifica ossa elemento benedictæ aquæ aspergere properauit, eaque, vt moris est, thurificata mundo linteamine obuoluit.

Instabat iam tempus quo Truncinium cum hoc electo Christi Martyre & milite tenderetur, verum omnis vicinia ingemuit plurimum quia tali Patrono priuaretur. Accurrebant tamen luctuosi hi humeros, illi dexteras subiicientes miserumque se clamitabat, quem à tam nobili pondere aut senium retraxit aut carnis imbecillitas. Nedum viciniam ad quam festinabatur attigerant; cum ecce à Creatore perpetuæ Mariæ Virginis cum cereis & dominicis vexillis palliata canonicorum erupit processio, susceptumque in humeros Martyrem extulerunt cum spiritali cantico. Tali cum tripudio illud nobile ingressi oratorium Merendrem suum dolorem sibi mutabant in gaudium, locabant loco haud obscuro hunc Christi Martyrem expositum lapidem scilicet in ornamento supernæ Ierusalem, vbi apud Regem suum quem in decore suo mundis aspecti-

aspectibus intuetur, nobis se præstat intercessorem.

Procedebant sane ibi de thesauris Dei gloriosa miracula quia campanæ in aduentu S. Gerulphi absque humano impulsu puriori præter solitum sonitu feriebant aëra, ce- reique ante altare S. Mariæ non admoto flammaram incendio, sed solo Dei nutu procul sua spargebant lumina.

Adductus est interim quidam energuminus, ac cuius ore sædus inhabitator verba rotabat horribilia, quem vndique vinctum ferrea cohibere vix poterat catena. Astabat miserandi hominis collecta in fletum consanguinitas, & in huius miseri miseriam cum magno eiulatu S. Gerulphi inclamabat Reliquias. Cumque possessus ille patulo ore totus excederet, & fronte rugata, atque minacibus oculis sædas gesticulationes moueret, quidam de adstantibus Canonicis os vnum de iis sacris Reliquiis arripuit, quo aquis intincto dependentes de eodem osse stillas in os patulum debachantis iniecit. Dæmon S. Gerulphi non passus meritum, sæda vt solet relinquens vestigia exiit illud familiare sibi subsellium, eoque fugato arreptitius ille recepit seipsum. Succedant igitur gaudiis gaudia, applicantur miraculis miracula, repletur & laude & iubilo tota Ecclesia. Reducunt illi quem dementem adduxerant sospitati redditum. Canonici verò Martyrem suum exaltant in eadem Ecclesia pro speculo sanctarum virtutum. Dicat igitur: Dicat Martyr noster S. Gerulphus: Hæc requies mea in sæculum sæculi; hinc habitabo quomodo elegi eam. Hæc acta sunt octauo Idus Octobris anno scilicet nongentesimo quinto decimo Dominicæ Incarnationis.

Anno millesimo octogesimo octauo Incarnationis Domini occidentale opus Trunciniensis Ecclesiæ dissoluitur tempore Gedezonis Præpositi, ipsius etiam simulque

M 2

Canoni-

Canonicorum ac laicorum consilio, vt in maiore elegancia fundaretur, quod antiquis temporibus à paganis constructum fuerat, & eiecto Idolo, atque erecto vexillo sanctæ Crucis à S. Amando in honorem beatissimæ Matris Domini Mariæ consecratum erat. Vnde clerus cum populo ipsius Cœnobij scrinium cum corpore S. Gerulphi martyris per singulas Flandriæ Parochias deportare sapienter decreuit, vt quæ minus ex rebus suis possent explere, ex piis aliorum largitionibus copiosius Ecclesiam restaurarent, igitur cum hymnis & laudibus deuotissimè ad honorem Dei huiusque Martyris decantatis, gloriose egressi digniores loci & in religione commendabiles Ecclesiæ personas secum prouide duxerunt, & sic præcedentes atque verbum vitæ populo communicantes magnam Ecclesiæ substantiam fideliter coadseruauerunt. Quis enim auditis huius pretiosissimi Sancti magnalibus viscera pietatis erga eius fideles nedum petentes licet auarissimus nõ largiter aperiret? Vel quis per bonos dispensatores ministrorum Dei exempla vitæ eius doctus vias erroris quas sine Deo auctore quisque infortunatus sibi inuenit citissimè desereret? Illi enim erant serui patrisfamilias & dispensatores Domini mensuram tritici fideliter erogantes quomodo ab ipso acceperant. Vnde Apostolus scribit, dicens: Vnicuique sicut Deus diuitit mensuram fidei. Nam quicumque spiritale triticum sanctæ eruditionis recte minus doctis dispensauerit fidei sacramentum & sanctæ operationis consilium pectoribus eorum sæpissimè inserit. Ergo magna pars eorum cum per Dei famulos verbum veritatis audirent & vitam sancti martyris Gerulphi commendabilem in armariolo sui pectoris sæpius reuoluerent à peccatorum via fortiter desistunt, studentes grex fieri boni Pastoris & familia sui Redemptoris. Scriptum est

est enim pastorem bonum animam suam posuisse pro suarum ouium redemptione. Nam postquam Spiritus sanctus per verba prædicantium rubiginem vitiorum in mentibus eorum ardentè consumpserat & amorem sui firmiter infixerat, omnia quæ ab eis quærebantur dare non recusabant, sed vltro etiam non quæsitâ ministris S. Gerulphi per aternæ beatitudinis remunerationem abunde offerebant. Quo fit cum sermo Doctorum quem Spiritus sanctus intus & extra emissum disponit corda audientium pungat & vitia exstirpet, & ardorem sui inflammet, rectè populus sanctâ prædicatione ab errore conuersus iustis actionibus gaudet constanter insudare. Quo circa Dei sanctique Gerulphi familia donis pietatis valdè ditata in Parochia Suinergem, vt pernoctaretur gratulanter peruenit, & sibi à custode vt solet fieri cum Reliquiis introitum Ecclesiæ suppliciter quæsiuit. Ille autem custos nescio vnde iratus vel cuius consilio deprauatus petitionibus eorum superbè respondit coniurans ac detestans illis cum S. Gerulpho nunquam patere ingressum. Quo dicto indignans eos vltè audire rapido cursu se illis subtrahit, & ianuas templi propagulis oppositis & ferreis seris ne incederent obstruxit. Deinde cum scrinia S. Gerulphi ad ostium exclusa staret, magna virorum ac mulierum multitudo concurrens, vndique affluxit, illumque exclusum conquerens in humeris altè sustinuit. Paulò post puella contracta reptando cum scabellis aduenit, quæ super scriniam deuotè ponebatur vnaque cum populo Dominum S. Gerulphum sibi sanitatem cum viu membrorum recepit & recta incedens Deum qui suum Martyrem in conspectu populi tanto miraculo declarauerat, multis Te Deum laudamus concinentibus magnificauit.

Igitur custos ille videns hoc miraculum quod fiebat

M 3

per

per beatum martyrem Gerulphum poenitentia conductus, de animi sui duritia Dominum cum aliis constanter benedixit, Ecclesiam concito referendo, sanctum Gerulphum cum familia intromisit. Nec munera pietatis parca manu Deo in memoria sanctissimi martyris Gerulphi conferebant, sed quaecumque contradere poterant, ad scriniam eius exultantes offerebant. Hic quoque extat illud dictum Iesu filij Sirach: completum in omni dato hylarem fac vultum tuum & exultatione sanctifica. Quod ille nobis quoque praestare dignetur, qui viuit & regnat Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

G E O R G I V S I V S T V S

Bierflieti.

5. Aug. **A**Nno millesimo ducentesimo nonagesimo octavo obiit Georgius Iustus mercator panni linei, cuius memoria in benedictione est, sepultus in Ecclesia Bierflietensi. Ita Molanus in natalibus hac die, & ex eo Miræus in fastis. Est autem Bierflietum opidum Flandriae undique nunc mari cinctum, olim piscium salitione famosum.

G E R A R D V S A B B A S

In Blandinio.

3. Oct. **G**ERARDVS apud Stablecellas Lomæensis territorij vicum Patre Stantio ex prosapia Haganonis Austratorum Ducis matre Plectrude Stephani Tungrorum Episcopi sorore procreatus est. Is tanta in rebus agendis præditus erat prudentia, vt Comes Namurcensis Berengarius